

Nr 685

Av herr **Lundberg**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 175, angående komplettering av riksstatsförslaget för budgetåret 1957/58, m. m.*

I proposition nr 175 föreslås bl. a. införandet av en allmän energiskatt för de viktigaste slagen av fasta och flytande bränslen och elförbrukning samt att uttagningsprocenten för statlig inkomstskatt skall utgå med oförändrat 100. Motiveringen till energiskatten är bl. a. att betydande belopp skall investeras i atomenergi och lagringsutrymmen samt en upprustning av landsbygdens elnät.

Den föreslagna energiskatten omfattar punktskatter, som slumpartat och hårt kan träffa bostadsmarknaden, arbetslivet, industri m. m. och få till följd en allmän prisstegring, vilken trots arbetarpartens återhållsamhet i lönekrav m. m. kan tvinga fram kompensationskrav och medföra att skatten i stället för att hämma kan föra till en ytterligare stegrad inflation. Enbart elkraften för borgerliga behov beräknas ge 150 milj. kronor och till detta skall läggas de ökade kostnaderna för bränsle till fastigheterna. I annat sammanhang har det föreslagits betydande kostnadsstegringar för fastigheterna, och hyreskostnaderna stegras i en hastig takt. Den föreslagna energiskatten skulle ytterligare medföra hyresstegringar och kostnadsstegringar, som sammanlagt kan betecknas som betydliga. En del kan måhända genom inkomststegringar kompensera desamma, men åldringar m. fl. grupper kan inte skydda sig utan får vidkännas en standardförsämring. Då bilen som fortskaffningsmedel till arbetsplatserna fått ökad betydelse på grund av bristen på hostäder och färdvägarna kväll och morgon kan omfatta flera mil och företages med motorfordon, innebär även de ökade bränslekostnaderna en utgiftsökning.

Inom viss industri spelar bränslekostnaderna en betydande roll, och i paragraf 3 förutsättes att en befrielse för viss del av skatten kan bli nödvändig för vissa industrier. För byggnadsindustrierna kan energiskatten medföra ytterligare prishöjningar, då förutom de i propositionen angivna bränslekrävande industrierna tillkommer bl. a. kostnadsstegringar på kakelplattor, badkar, tvättställ och andra viktiga inredningsdetaljer, som vid tillverkningen är mycket bränslekrävande. Investeringsavgiften skall uttagas till den 1 januari 1958, och detta medför att både investeringsavgift och energiskatt samtidigt skulle utgå under senare halvåret av 1957, såvida inte investeringskatten kan sänkas till exempelvis 6 procent för 1957 eller att dessa nyinvesteringar kan befrias från energiskatt.

För exportindustrierna kan de ökade bränslekostnaderna medföra besvärliga konkurrensförhållanden, och över huvud taget är det angeläget att industri och handel kan befrias från dessa slumpartade kastningar, som punktskatter alltid innebär och vilka helt kan spoliera produktionsprogram, kostnads- och priskalkyler. Punktskatterna kan därför medföra att en för statskassan beräknad inkomst kan bli skenbar och i verkligheten innebära verklig förlust både för statskassan och näringslivet.

Kvar står att staten måste ha ökade inkomster både för de i propositionen angivna ändamålen samt för ett stegrad bostadsbyggande och investeringar på olika områden. Även inflationsfaran måste beaktas.

I ett samhälle med full sysselsättning är det självklart att förväntningar och vilja till att öka inkomsterna kan överstiga produktionsresurserna. Om lönekontot stiger utan att ha täckning i en produktionsstegring, måste detta få till följd ett ökat inflationstryck, och detta förhållande torde väl alltid vara tillfinnandes i ett expansivt samhälle. Att medelst punktskatter kunna komma till rätta med detta problem torde vara uteslutet, då dessa slumpartat just kan träffa de områden som borde skyddas. Likaså måste man räkna med att trygghetspolitiken medfört en ändring av sparviljan och dess inriktning, och även om sparandet i dag — inte minst genom avbetalning av lån — är betydligt större än förr, är den ändock otillräcklig för att vi skall kunna lösa för samhället, familjerna och den enskilde livsviktiga investeringsbehov. Det ökade investeringsbehovet måste lösas och inflationsfaran bekämpas både med produktionsfrämjande investeringar och en överbalansering genom statsbudgeten.

För både industri och den enskilda individen måste det stå klart, att samhället måste ha ökade resurser och att dessa inkomster bör ske genom en skatt som spelar över hela skalan av skattebetalare och som genom progressiviteten kan beakta både inkomstbehov för staten och enskilda samt fylla en konjunkturstyrande uppgift. Ur denna synpunkt måste det av olika skäl vara ytterst tvivelaktigt att i ett för vårt land bekymmersamt ekonomiskt läge införa energiskatter, vilkas införande ur statsnyttans, den enskilde individens, industriens m. fl. synpunkt kan direkt skada för land och folk viktiga värden.

Om en inkomstökning för staten är nödvändig, och detta synes vara fallet inte minst för att komma till rätta med bostadsbyggandet, torde det ur alla synpunkter vara riktigare att genom en höjning av uttagningsprocenten till 110 skaffa den för staten erforderliga inkomststegringen. Utvecklingen själv torde visa att staten på samma sätt som enskilda företagare eller personer måste ha de inkomster som är förutsättningen för att lösa aktuella behov och planera på något längre sikt än för närvarande.

Med hänvisning till det anförda hemställes,

att riksdagen måtte besluta att avslå Kungl. Maj:ts förslag om införande av energiskatter och att uttagsprocenten för statlig inkomstskatt måtte höjas till 110 samt att dessa ökade inkomster till huvudsaklig del användes för ett ökat bostadsbyggande.

Stockholm den 15 maj 1957

John Lundberg